

PROTOKÓŁ

z drugiego posiedzenia Rady ds. EkoMałopolski – 9.01.2020 r.

W dniu 9 stycznia 2020 r. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego odbyło się kolejne posiedzenie Rady ds. EkoMałopolski poświęcone ochronie powietrza.

Skład osobowy na drugim posiedzeniu Rady ds. EkoMałopolski:

1. Przewodniczący Rady:

Tomasz Urynowicz – Wicemarszałek Województwa Małopolskiego,

2. Wiceprzewodniczący Rady:

Robert Bylica - Przewodniczący Komisji Ochrony Środowiska i Bezpieczeństwa Publicznego Sejmiku Województwa Małopolskiego,

3. Członkowie Rady:

1) **Kazimierz Koprowski** – Prezes Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie,

2) **Paweł Ścigalski** – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Jakości Powietrza,

3) **Jadwiga Wójtowicz** – Radna Województwa Małopolskiego,

4) **Tadeusz Arkit** – Radny Województwa Małopolskiego,

5) **Małgorzata Małuch** – Wójt Gminy Sękowa,

6) **Sławomir Paterek** – Wójt Gminy Gnojnik – brak na liście obecności,

7) **Jakub Jamróż** – Wójt Gminy Łapsze Niżne,

8) **Tomasz Żak** – Burmistrz Miasta i Gminy Andrychów,

9) **Tomasz Gromala** – Wójt Gminy Lipnica Murowana,

10) **Roman Krupa** – Wójt Gminy Kościelisko,

11) **Rafał Szkaradziński** – Wójt Gminy Szaflary,

12) **Tadeusz Królczyk** – Wójt Gminy Ochotnica Dolna,

13) **Krzysztof Wójtowicz** – Burmistrz Miasta i Gminy Skała,

14) **Stanisław Banach** – Wójt Gminy Podegrodzie,

15) **Wiktor Chrzanowski** – Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Tuchów,

16) **Katarzyna Konewecka - Hołój** – Radna Gminy Kocmyrzów - Luborzyca,
Prezes Stowarzyszenia Piękne Anioły,

17) **Marcin Zadora** – Radny Miasta Kalwaria Zebrzydowska,

18) **Rafał Chmiela** – Radny Powiatu Proszowickiego,

19) **prof. dr hab. Henryk Okarma** – Przewodniczący Regionalnej Rady Ochrony Przyrody,

20) **mgr. inż. Tomasz Gierat** – Dyrektor Ojcowskiego Parku Narodowego,

21) **Mariusz Waszkiewicz** – Prezes Towarzystwa na Rzecz Ochrony Przyrody,

- 22) **Janusz Kahl** – Prezes Zarządu South Poland Cleantech Cluster Sp. z o.o., Honorowy Konsul Danii, Finlandii i Islandii,
- 23) **Wojciech Przybylski** – Prezes Zarządu Krakowskiego Parku Technologicznego Sp. z o.o.,
- 24) **Ewa Lutomska** – Wiceprezes Zarządu Krakowskiego Alarmu Smogowego,
- 25) **Monika Wojtaszek - Dziadusz** – Przedstawicielka Zabierzowskiego Alarmu Smogowego,
- 26) **Paweł Pawłowski** – Przedstawiciel Niepołomickiego Alarmu Smogowego,
- 27) **Joanna Mieszkowicz** – Prezes Zarządu Fundacji Aeris Futuro,
- 28) **Joanna Opyrchał – Ryłko** – Przedsiębiorca, Producent Obuwia RYŁKO, Stowarzyszenie Płuca Kalwarii,
- 29) **Jacek Ręka** – Starszy Małopolskiego Cechu Zdunów i Zawodów Pokrewnych,
- 30) **prof. dr hab. Małgorzata Grodzińska - Jurczak** - Kierownik Zespołu Ochrony Przyrody i Edukacji Środowiskowej w Instytucie Nauk o Środowisku Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie – brak na liście obecności,
- 31) **dr hab. inż. Agnieszka Generowicz** - Profesor Politechniki Krakowskiej, Wydział Inżynierii Środowiska,
- 32) **dr Sławomir Kopeć** – Dyrektor Centrum Zaawansowanych Technologii Miasta Przyszłości oraz koordynator projektów strategicznych AGH,
- 33) **dr inż. Małgorzata Fedorczak - Cisak** – Członek Małopolskiego Laboratorium Budownictwa Energetycznego, Politechnika Krakowska,
- 34) **dr hab. Joanna Kulczycka** – Główny Specjalista w Instytucie Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk,
- 35) **dr inż. Tadeusz Kopta** – Ekspert ds. Polityki komunikacyjnej i transportu, Polski Klub Ekologiczny,
- 36) **prof. dr hab. Zbigniew Witkowski** – Biolog, przyrodnik, były Wiceminister Środowiska, członek Państwowej Rady Ochrony Przyrody, Polski Klub Ekologiczny,
- 37) **Zbigniew Bartuś** – Redaktor Dziennika Polskiego,
- 38) **dr hab. inż. arch. Marcin Furtak** – Dyrektor Małopolskiego Laboratorium Budownictwa Energetycznego, Profesor Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie,
- 39) **Rafał Kosowski** – Radny Województwa Małopolskiego,
- 40) **Anna Woźniak - Lubaś** – Prezes Zarządu Funduszu Partnerstwa,
- 41) **Jolanta Sitarz - Wójcicka** – Przedstawicielka Podhalańskiego Alarmu Smogowego,
- 42) **Tomasz Ożóg** – Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Skawina,
- 43) **Krystyna Janecka** – Wiceprezes Zarządu Małopolskiej Izby Rolniczej,
- 44) **Miłosz Jakubowski** – Radca prawny Fundacji Frank Bold,

- 45) **Anna Biederman - Zaręba** – Zastępca Prezesa Zarządu WFOŚiGW w Krakowie,
46) **dr hab. inż. Agnieszka Ziernicka - Wojtaszek** – Kierownik Katedry Wydziału Inżynierii Środowiska i Geodezji, profesor nadzwyczajny UR,
47) **mgr Aleksandra Krawczyk** – Członek Zespołu Ochrony Przyrody, Badań Łowieckich i Edukacji Środowiskowej UJ,

4. Sekretarz Rady:

Aneta Bodziony – Pracownik Zespołu Polityki Ekologicznej w Departamencie Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego.

Porządek zebrania:

1. Otwarcie zebrania przez Pana Tomasza Urynowicza – Wicemarszałka Województwa Małopolskiego, Przewodniczącego Rady ds. EkoMałopolski oraz przedstawienie nowych członków Rady ds. EkoMałopolski.
2. Prezentacja Pani mgr inż. Anety Lochno – ATMOTERM S.A. na temat aktualizacji programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego.
3. Dyskusja, wymiana spostrzeżeń – przewodnictwo Pan Tomasz Pietrusiak – Zastępca Dyrektora Departamentu Środowiska ds. Sprawozdawczości i Opłat oraz Pan Piotr Łyczko - Zastępca Dyrektora Departamentu Środowiska ds. Programów Ekologicznych.
4. Podsumowanie i zamknięcie spotkania przez Pana Tomasza Urynowicza - Wicemarszałka Województwa Małopolskiego, Przewodniczącego Rady ds. EkoMałopolski.

Ad 1)

Pan Marszałek Tomasz Urynowicz rozpoczął drugie spotkanie Rady ds. EkoMałopolski, którego głównym tematem była ochrona powietrza, w tym przedstawienie założeń nowego programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego. Dodatkowo Pan Tomasz Urynowicz przedstawił 7 nowych członków Rady, tj.: dr hab. inż. arch. Marcin Furtak – Dyrektor Małopolskiego Laboratorium Budownictwa Energetycznego, Profesor Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie, Rafał Kosowski – Radny Województwa Małopolskiego, Anna Woźniak - Lubaś – Prezes Zarządu Funduszu Partnerstwa, Jolanta Sitarz - Wójcicka – Przedstawicielka Podhalańskiego Alarmu Smogowego, Tomasz Ożóg – Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Skawina, Miłosz Jakubowski – Radca prawny Fundacji Frank Bold oraz Krystyna Janecka – Wiceprezes Zarządu Małopolskiej Izby Rolniczej (zgłoszona prośba o zmianę członkowska za Pana Ryszarda Czaickiego – Prezesa Zarządu Małopolskiej Izby Rolniczej). Następnie głos zabrała Pani Aneta Lochno z Atmoterm S.A.

Ad 2)

Pani Aneta Lochno przedstawiła prezentacje na temat aktualizacji programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego. Zostały omówione propozycje działań naprawczych związane z ograniczeniem użytkowania urządzeń na paliwa stałe (obowiązki mieszkańców, samorządów, samorządów i Krakowa, Krakowa oraz powiatów), jak również ograniczeniem emisji z transportu. Uwzględniony został szczególny nadzór nad działalnością przemysłu w obszarach złej jakości powietrza oraz koordynacja działań w kierunku jej poprawy. Podkreślono wagę działań informacyjnych, doradczych, w tym utworzenie stanowisk ekodoradców dla wszystkich gmin województwa, jak również edukacji ekologicznej. Plan działań krótkoterminowych został podzielony na 3 stopnie zagrożenia zanieczyszczeniem powietrza, ukazując obowiązki i zakazy dla mieszkańców i gmin. W ostatniej części Pani Aneta Lochno przedstawiła 5 analizowanych wariantów w ramach aktualizacji programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego.

Ad 3)

Pan Tomasz Pietrusiak – Zastępca Dyrektora Departamentu Środowiska ds. Sprawozdawczości i Opłat oraz Pan Piotr Łyczko – Zastępca Dyrektora Departamentu Środowiska ds. Programów Ekologicznych poprowadzili dyskusje, w które głos zabrali:

1. **Jacek Ręka** – Starszy Małopolskiego Cechu Zdunów i Zawodów Pokrewnych:

Wnioski:

- brak przełomu oraz kontynuacja poprzedniego programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego z zaostreniem wymogów. Ta sama linia i ten sam sposób myślenia, który zakłada, że jeżeli zostanie wyeliminowana niska emisja ze spalania węgla i drewna to zostanie osiągnięty pożądany efekt - brak proporcjonalnego zwiększenia innych działań,
- należy lokalne działania uzgodnić z kierunkiem i polityką „zielonego ładu” oraz działań w celu osiągnięcia neutralności klimatycznej,
- dofinansowania jedynie dla 3 technologii OZE, natomiast istnieją 4 technologie OZE, a 4 stanowi spalanie biomasy w tzw. ogrzewaczach pomieszczeń – to najbardziej powszechna, tradycyjna, najtańsza i ekologiczna technologia rozwoju wykorzystania OZE uwzględniając dzisiejsze możliwości techniczne,
- w dalszym stopniu stosowany podział na paliwa stałe, w których znajduje się zarówno paliwo kopalne, z paliwem, które należy do OZE,

- nowy i skuteczny program ochrony powietrza powinien rozgranicyć stosowanie paliw kopalnych i paliw (technologii) odnawialnych, wśród których musi znaleźć się najtańsza i najbardziej powszechna technologia wykorzystania biomasy, podobnie jak w całej Europie,
- powinien zostać wprowadzony powszechnie stosowany podział na kopciuchy i urządzenia dopuszczone ekologicznie.

2. **Ewa Lutomska** – Wiceprezes Zarządu Krakowskiego Alarmu Smogowego,

Wnioski:

- wszystkie założenia w programie ochrony powietrza idą w odpowiednim kierunku, jeśli chodzi o uzdrowiska i zakaz dla nowych urządzeń wątpliwość stanowi wprowadzenie go dopiero od 2021 r. „Czy istnieje potrzeba tak długiego okresu przejściowego?” – sugerowany obowiązek wprowadzenia zakazu od wejścia w życie nowego programu ochrony powietrza,
- przekazanie 1 % z budżetu na działania, które mają pomóc w realizacji programu ochrony powietrza, w przypadku Krakowa oznaczałoby przeznaczenie 50 mln zł na wsparcie dla odnawialnych źródeł energii – kwestia rozróżnienia i podejścia indywidualnego,
- działania edukacyjne w gminach prowadzone raz w roku to zdecydowanie za mała ilość. Działania takie powinny być prowadzone przynajmniej dwa razy w roku (raz w okresie smogowym kiedy mieszkańcy są otwarci na te propozycje oraz w okresie letnim, kiedy przygotowywane są pomysły na nowe inwestycje i remonty),
- strefy ograniczenia emisji komunikacyjnej: wątpliwość dotycząca obowiązku tylko dla samochodów dostawczych i autobusów, a wyłączenie z tego samochodów osobowych – powinien nastąpić brak rozgraniczeń.

3. **prof. dr hab. Zbigniew Witkowski** – Biolog, przyrodnik, były Wiceminister Środowiska, członek Państwowej Rady Ochrony Przyrody, Polski Klub Ekologiczny,

Wnioski:

- obok uzdrowisk należy również uwzględnić obszary rekreacji zimowej – zakaz stosowania paliw kopalnych,
- węgiel jest tani, natomiast koszty tego spalania spadają na wszystkich (wszyscy wdychamy smog), sugestia aby część kosztów przerzucić na osoby, które spalają – podnieść cenę węgla, tak jak paliw kopalnych poprzez wydzielanie CO₂ – podwyższanie cen przez Europe,
- rekreacja zimowa to nie tylko jedna miejscowość,

4. Monika Wojtaszek - Dziadusz – Przedstawicielka Zabierzowskiego Alarmu Smogowego,

Wnioski:

- strażę gminne i międzygminne, a potem podana liczba ludności w miejscowościach – raczej chodzi o gminę – niedopatrzenie,
- utworzenie ekodoradców do zmian klimatu, a w gminach zwykli ekodoradcy – sugestia, aby ekodoradcy zajmowali się, także klimatem, ponieważ wszystko ze sobą się wiąże, a nie ma możliwości, aby te działania oddzielić czerwoną kreską,
- wątpliwość, dlaczego od II stopnia zaraz aktywności dla dzieci, jaka różnica między 99, a 100 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ – propozycja aby od I stopnia obowiązywał ten zaraz.

5. dr hab. inż. arch. Marcin Furtak – Dyrektor Małopolskiego Laboratorium Budownictwa Energetycznego, Profesor Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie,

Wnioski:

- program ochrony powietrza pozytywnie i wysoko oceniany w środowisku naukowym, jednakże brak rozwiązań urbanistycznych, tzn. jeżeli będzie wprowadzana jednorazowo specyfikacja poszczególnych urządzeń, ograniczenie ich wydajności czy emisji to nastąpi potem problem z weryfikacją czy takie urządzenie zostało zamontowane,
- wzorem Szwajcarii należy pomyśleć o rozwiązaniach takich jak premia urbanistyczna, bardzo łatwe do przeprowadzenia, ponieważ wszystkie gminy operują na poziomie wydziałów architektury – wydają pozwolenia na budowę, tworzą plany miejscowe i studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Prosta aktualizacja planów miejscowych, bądź studiów kierunków zagospodarowania pozwoliłaby, np. przy wydawaniu pozwoleń na budowę operować narzędziem premii urbanistycznej – wraz ze stosowaniem ekologicznych rozwiązań, odnawialnych źródeł energii czy kotłów odpowiedniej klasy daje możliwość zwiększenia powierzchni zabudowy na danej działce/obszarze. Zalety: brak kosztów dla gmin, szybkość wprowadzenia, a jednocześnie jest ekologicznie uzasadnione. Nawet minimalne zwiększenie powierzchni zabudowy czy wskaźnika intensywności zabudowy kosztem polepszenia bilansu energetycznego budynku jest ekologicznie opłacalne, dla Małopolski jak najbardziej wskazane. Przykład zastosowania w Europie Zachodniej m.in. Zurych, Lucerna.

6. Jakub Jamróż – Wójt Gminy Łapsze Niżne,

Wnioski:

- narzucone nowe wydatki na samorządy gminne,

- około pół miliona gminy będą musiały przeznaczyć na wsparcie związane z realizacją programu ochrony powietrza, podczas gdy wiele gmin boryka się z problemem wygenerowania nadwyżki budżetowej,
- miejscowości uzdrowiskowe, np. Rabka Zdrój korzystały z programu KAWKA – dofinansowanie na zakup kotłów na ekogroszek. Należy dopasować terminy, w których nakazuje się wymianę pieców, zważywszy na fakt, iż niektóre kotły mają 2, 3 lata, a będzie konieczność ich wymiany – możliwy protest mieszkańców,
- powołanie straży gminnej, często nieakceptowalnej społecznie, np. Nowy Targ przeprowadzone referendum z koniecznością odwołania straży gminnej. Kontrole związane z paleniskami odbywają się w oparciu o pracowników, którzy zajmują się środowiskiem zgodnie z wytycznymi obecnego POP. Gdyby nastąpiła konieczność wykonywania takich kontroli w ilości 5 dziennie, potrzeba zatrudnienia nowej osoby, która będzie generować koszty,
- trwają projekty z Regionalnego Programu Operacyjnego, które pozwolą wymienić kotły na biomasę – będą to dopiero instalowane kotły. Wcześniej nie było takich programów, które pozwalały wymieniać gminom kotły. Nakładane kary, pomimo iż programy zakładały ich wymianę w okresie późniejszym. Dużo działań gminy Łapsze Niżne w zakresie OZE (kolektory słoneczne, fotowoltaika itd.).

7. **Tadeusz Królczyk** – Wójt Gminy Ochotnica Dolna,

Wnioski:

- założenia do programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego są odpowiednie, jeżeli istnieje potrzeba zmiany to muszą to być działania radykalne,
- należy zwrócić uwagę, aby prawo było realne do wprowadzenia czyli wykonalne,
- wszystkie obostrzenia, które dotyczą nowych obiektów/budynków powinny być wprowadzane jeszcze szybciej, nie potrzebne długie okresy przejściowe, zmiana powinna być natychmiast. Budowa nowych budynków zgodnie z działaniami ekologicznymi,
- gmina Ochotnica Dolna przystąpiła do zmiany studiów i miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – potrzeba stworzenia dokumentu obligującego do wprowadzenia pewnych obostrzeń,
- problem z wykonalnością (harmonogramem) ograniczenia palenisk tradycyjnych na obszarach wiejskich, np. w Gminie Ochotnica Dolna istnieją piece zwykle z blachami, na których przyrządza się kuchnię lokalną – pomysły na piśmie, niemniej jednak kwestia zastanowienia się nad tematem spalania biomasy. Ekologia kojarzy się z restrykcją, natomiast

trzeba zrobić wszystko, aby ekologia kojarzyła się z pozytywnym trendem, który zachowa elementy tradycji, ale jednocześnie wprowadza takie ograniczenia, żeby była to zdrowa tradycja.

8. **dr inż. Tadeusz Kopta** – Ekspert ds. Polityki komunikacyjnej i transportu, Polski Klub Ekologiczny,

Wnioski:

- nie rozwiążemy problemów transportowych jeżeli nie wybudujemy porządných kolei małopolskich. Podstawowym elementem tej kolei jest linia kolejowa Podłęże- Piekietko. Niestety bardzo kosztowna około 6 miliardów złotych. Podstawowy element ograniczenia użytkowania samochodów na terenie małopolski. Nie można ograniczać się jedynie do ograniczeń w miastach, należy działania wprowadzić na terenie całej małopolski, także w gminach,
- w każdej gminie powinno promować się transport rowerowy i pieszy jako podstawowy element transportu,
- bardzo ważne przedsięwzięcia kolej do Myślenic oraz do Olkusza,
- edukacja mieszkańców w zakresie negatywnych skutków spalin samochodowych – brak przekazywanej wiedzy w tym zakresie,
- ograniczenia dla samochodów w miastach w programie ochrony powietrza są bardzo sensowne, jest to właściwy kierunek,
- największym trucicielem jest samochód indywidualny. Należy zwrócić uwagę na motoryzację indywidualną, oprócz samochodów dostawczych.

9. **Miłosz Jakubowski** – Radca prawny Fundacji Frank Bold,

Wnioski:

- ogromny problem w Polsce z planowaniem przestrzennym, konieczne są zmiany na poziomie ustawowym, m. in. kodeks urbanistyczny – budowlany. Wątpliwość dotycząca wprowadzenia do Polski już niebawem modelu szwajcarskiego w kwestii planowania przestrzennego. Należy skupić się na rozwiązaniach, które są dostępne poprzez program ochrony powietrza.

10. **Joanna Opyrchal – Ryłko** – Prokurent Ryłko Sp. z o.o., członek komisji rewizyjnej Stowarzyszenia Płuca Kalwarii,

Wnioski:

- obawa dotycząca realizacji założeń programu ochrony powietrza w gminach – potrzebne narzędzia do egzekwowania.

11. Tomasz Żak – Burmistrz Miasta i Gminy Andrychów,

Wnioski:

- wniosek o przedstawiciela PGNiG w Radzie ds. EkoMałopolski,
- brak uproszczenia procedur podłączenia do sieci powodują wydłużenie w czasie – priorytet działań. Kilkudziesięciu mieszkańców Andrychowa musiało wycofać się z realizacji podłączenia do sieci ze względu na brak uzyskania pozwoleń,
- kara za spalanie nieczystości w piecach powinna być dotkliwa,
- koszty gminne na skontrolowanie paleniska: badania próbki – 500 zł, natomiast mandat również 500 zł. Jeżeli istnieje potrzeba skontrolowania 5 palenisk dziennie w ciągu około 25 dni to daje około 60 tys. zł/msc. Potrzeba funduszu, który daje możliwości wykonywania badań próbek, w przeciwnym razie gminy będą unikać takich badań.

12. Kazimierz Koprowski – Prezes Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie,

Wnioski:

- wielu mieszkańców/beneficjentów składających wnioski do WFOŚiGW w zakresie realizacji programu „Czyste Powietrze” musiało zrezygnować ze względu na brak zgody na przyłączenie do sieci gazowniczej, m. in. Rabka-Zdrój. Mimo, iż wielu mieszkańców wymieniło piece z programu KAWKA i chcieliby przejść obecnie na piece opalane gazem, mają problem z zasilaniem,
- działania muszą być konsekwentne. Proces pobłażliwości i wydłużania okresu montowania pieców nowych, ale opalanych węglem niestety sprowadza się w wielu przypadkach do spalania w nich resztek z gospodarstw domowych,
- problem samorządowców w kwestii pobierania i badania próbek, przychylenie się do stanowiska skierowania tych działań na inne organy – pozwoli to zaoszczędzić budżet gminny, niemniej jednak istnieje problem związany z wyznaczeniem takiego organu, np. WIOŚ. Potrzeba również środków rządowych,
- na program KAWKA w przeciągu 6 lat wydatkowano około 132 mln zł, natomiast obecnie WFOŚiGW ma przyznanych około 150 mln zł – w ciągu roku więcej przyznanych środków na likwidację źródeł niskiej emisji niż w przeciągu ostatnich 6 lat,

- problem możliwości rynkowych związany z realizacją zadań, m. in. na wymianę kotła lub termomodernizację budynku. Beneficjenci przesuwają termin wykonania zadania ze względu na uwarunkowania rynkowe,

- zanieczyszczenie środowiska to nie tylko zanieczyszczenie pochodzące ze źródeł niskiej emisji, ale także środki transportowe poczynając od najmniejszych samochodów osobowych, skończywszy na dużym, poważnym transporcie. Należy zwrócić uwagę na krótko i daleko bieżne pojazdy, które zanieczyszczają środowisko. Przykład dociążenia autobusów do granic możliwości, przy wolnych miejscach w pociągach. Wskazany zakup dodatkowych kursów dla kolei małopolskich, jednak nie należy powielać i uruchamiać kursów w tym samym czasie. Transport ma wpływ na nasze środowisko,

- sama likwidacja źródeł niskiej emisji nie rozwiąże problemu zanieczyszczonego powietrza – potrzebne działanie wieloaspektowe,

- skuteczność i konsekwencja – podstawowe działania na rzecz poprawy jakości powietrza.

13. Wiktor Chrzanowski – Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Tuchów,

Wnioski:

- założenia do programu ochrony powietrza są dobre, jednak nie rewolucyjne. Od 2021 r. bardzo rygorystyczne wymagania dotyczące warunków technicznych dla budynków. Limit ograniczenia dla paliw stałych w tych budynkach jest tylko potwierdzeniem tych wymagań. Prawidłowy kierunek,

- obawy związane ze strażą gminną. Tuchowie są 4 osoby przeszkolone w zakresie kontroli palenisk. Limity określone w obecnym programie ochrony powietrza można śmiało wykonać przy użyciu tych 4 zatrudnionych pracowników. Tworzenie nowego organu samorządu realizującego te zadania nie jest racjonalne. 5 kontroli dziennie nie jest czymś nie do wykonania, ponieważ są to kontrole przeprowadzane podczas wstępowania II poziomu zagrożenia. Poprzednim roku taki problem pojawił się kilkanaście razy w Tuchowie, w obecnym roku tylko raz. Działania w zakresie kontroli są realne do wykonania przez pracowników urzędu. W sytuacji 10 % kontroli rocznie – 30 kontroli w miesiącu w przypadku Miasta i Gminy Tuchów możliwość wykonania przez powołane zespoły pracowników,

- przykład: osoby kontrolujące stwierdziły obecność szmat, materiałów nasączonych olejem w niepalącym się kotle. Na miejsce została wezwana policja. Mieszkaniec odmówił przyjęcia mandatu. Sprawa została skierowana do komendy, która skierowała pismo o odmowie wszczęcia postępowania ze względu na brak spalania odpadów, a jedynie chęć spalania. Gmina przeprowadziła odwołanie i będzie drażyć temat.

- koszty próbek będą dużym obciążeniem dla gmin. Kontrola jedynie palących się kotłów będzie złym rozwiązaniem. Dzisiaj obecnie nie ma innego sposobu oceny spalania odpadów jak poprzez popranie próbki popiołu. Sądy i policjanci powinni być świadomi, że jeżeli ktoś w kotle przechowuje odpady to zamierza je spalić i należy narzucić z tego powodu mandat lub 5 tys. kary grzywny. Taka informacja dotarłaby do mieszkańca w ciągu kilku dni.

14. **Katarzyna Konewecka - Hołój** – Radna Gminy Kocmyrzów - Luborzycza, Prezes Stowarzyszenia Piękne Anioły,

Wnioski:

- problem z kontrolami przez pracowników gminy ze względu na częsty brak rzetelności (m. in. względy rodzinne),
- organy kontrolujące (straż gminna) można nazwać inaczej, a osoby kontrolujące, niezależne są wskazane - mieszkańcy są różni. Osoby kontrolujące upominają nawet gdy w pomieszczeniu, w którym znajduje się kocioł są przechowywane materiały niebędące opalem.

15. **dr hab. inż. Agnieszka Generowicz** - Profesor Politechniki Krakowskiej, Wydział Inżynierii Środowiska,

Wnioski:

- uchwała Sejmiku Województwa Małopolskiego dot. czyszczenia i mycia ulic. Wprowadzenie dodatkowego zapisu w tym kontekście. Badania potwierdzają, iż te czynności likwidują efekt smogowy,
- pomysł, aby na etapie wydawanych pozwoleń na budowę wprowadzić myjki na koła samochodów wyjeżdżających z budów (obecnie 10-krotnie zwiększa się efekt smogowy). Proste działanie, które mogłoby zredukować poziom smogu.
- zapis ograniczenie palenia liści – ograniczenie emisji związków organicznych.

16. **Paweł Ścigalski** – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Jakości Powietrza,

Wnioski:

- uwagi od inżynieria ruchu miejskiego – docelowo zmiany w aktualizacji programu ochrony powietrza już na poziomie rządowym jeśli chodzi o wprowadzanie stref ograniczenia ruchu komunikacyjnego,
- wszystkie działania krótkoterminowe w obszarze tak dużego miasta jakim jest Kraków, jeśli chodzi o ograniczenie ruchu, nie wiadomo w jakim stopniu mogą wpłynąć na poprawę jakości

powietrza w danym obszarze, natomiast może generować bardzo duży problem komunikacyjny – dostosowane docelowe rozwiązanie prawne.

17. Tadeusz Królczyk – Wójt Gminy Ochotnica Dolna,

Wnioski:

- inna specyfika wprowadzania prawa na obszarach wiejskich niż w miastach oraz inna percepcja kontroli organów straży – na wsi po wprowadzeniu zapisów przedstawionego programu ochrony powietrza będą duże problemy z realizacją,
- propozycja poszerzenia zespołu WIOŚ celem wspomagania organów gminnych,
- duże problemy finansowe gmin, jeżeli dojdą kolejne etapy do sfinansowania (jeden strażnik to za mało nawet w małej gminie), zwłaszcza przy przekazaniu 1 % z budżetu,
- wójtowie są obecnie grupą ściganą za wszystko, jednak powinny być okresy przejściowe, ponieważ nie każdy wójt odziedziczy gminę w tej samej sytuacji, dla niektórych to może być duże wyzwanie, zwłaszcza jeśli nie była prowadzona odpowiednia ewidencja.

18. Rafał Kosowski – Radny Województwa Małopolskiego,

Wnioski:

- kontrole straży gminnych: prawdopodobnie dopuszczalne prawnie kontrole w asyście policji. Nie trzeba wówczas utrzymywać straży gminnej przez cały rok. Gminy mają narzędzia, aby przeprowadzić płatne patrole – korzystniejsza opcja,
- program ochrony powietrza jest ambitny, założenia do programu są dobre i właściwe, ostateczny kształt po uwagach nie powinien się znacznie różnić od zaproponowanych założeń.

19. prof. dr hab. Małgorzata Grodzińska - Jurczak - Kierownik Zespołu Ochrony Przyrody i Edukacji Środowiskowej w Instytucie Nauk o Środowisku Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie,

Wnioski:

- akcja edukacyjna w Jaśle – domowi doradcy: strażacy bądź uczniowie lokalnego liceum chodzący od domu do domu mówiący o prawidłowej segregacji, bezkosztowy sposób na zasadzie wolontariatu za dodatkowe punkty do gimnazjum i liceum – dobre praktyki,
- równolegle prowadzony monitoring w MPO prowadzonych ilości segregowanych odpadów – można było zobaczyć rzeczywisty wpływ na to czy ludzie więcej segregują. Nastąpił wzrost segregacji, ale nie wszystkich surowców, zapal trwał 3 miesiące. Ludzie muszą zrozumieć, że

robią to dla siebie. Najlepiej działa emocjonalne tłumaczenie. Propozycja przeszkolenia dzieci i edukacja innych, ale tylko lokalnie, w mniejszych miejscowościach.

20. Krzysztof Wójtowicz – Burmistrz Miasta i Gminy Skąpa,

Wnioski:

- gminy nie są przeciwne kontrolom, jednak odbiór społeczny jest różny,
- gminy nie uciekają od odpowiedzialności jednakże w ostatnim pół roku zostało nałożonych dużo obowiązków jak również związanych z tym kosztów: podwyżki dla nauczycieli, zmiana systemu gospodarowania odpadami, podwyżka płacy minimalnej,
- wprowadzenie sztywnego zapisu, iż każda gmina musi mieć straż gminną stanowi duży kłopot,
- niskie pensje pracownicze zawężają krąg poszukiwań pracowników do rynku lokalnego. Kontrola ze strażą gminną pochodzącą z lokalnego środowiska jest nieskuteczna. Zatrudnienie firmy z zewnątrz wykonującą prace zleconą, gdyż zapis mówiący o utworzeniu jednostki gminnej kontrolującej spowoduje fikcyjne kontrole – dotychczasowe doświadczenie.

21. Janusz Kahl – Prezes Zarządu South Poland Cleantech Cluster Sp. z o.o., Honorowy Konsul Danii, Finlandii i Islandii,

Wnioski:

- w celu wypracowania różnego rodzaju rozwiązań i strategii należy myśleć długoterminowo tak jak Komisja Europejska,
- miasta, gminy próbują usuwać źródła niskiej energii, spalanie węglem, a alternatywa to gaz albo energia elektryczna. Jeżeli chodzi o gaz od 2022 roku żadne inwestycje nie będą mogły być wspierane ze środków unijnych. Natomiast energia elektryczna: dopóki 80 % energii elektrycznej jest produkowana z węgla to w dalszym ciągu będzie ta sama sytuacja – usuwanie zanieczyszczeń z miast, ale wzrost stężenia tam gdzie ta energia jest produkowana,
- problem z transportem – miasta próbują usunąć transport z silników sprężynowych czy to innych spalinowych z centrum miast. W zeszłym roku do Polski zostało sprowadzonych prawie milion samochodów zza granicy, żadne z tych samochodów nie spełnia wymogów. Jeżeli dalej będziemy tak robić wysiłki miast i gmin spełzną na niczym.
- do 2050 roku wszystkie paliwa kopalne będą zabronione, dlatego należy myśleć długoterminowo oraz dostosować się do polityki, jeżeli mamy być członkiem Unii Europejskiej także po tym roku.

22. Rafał Chmiela – Radny Powiatu Proszowickiego,

Wnioski:

- władze muszą realizować nałożone obowiązki, jeżeli to nie nastąpi, mieszkańcy którzy nie zdają sobie sprawy z problemu w dalszym ciągu będą truć innych i środowisko – realizacja założeń bez względu na wszystko,
- najlepsza propozycja, aby strażnik jednej gminy kontrolował gminę sąsiadującą, na zasadzie wymiany, nie będzie problemu ze znajomością osób i odwiedzaniem domów,
- okres kiedy jest możliwość korzystania z gazu jeszcze trwa – dlatego należy ułatwić ludziom przyłączyć do sieci - wytłumaczenie mieszkańcom całego skomplikowanego procesu jest wielkim problemem.

23. Jadwiga Wójtowicz – Radna Województwa Małopolskiego,

Wnioski:

- łatwiej działa się samorządom jeśli mają z czegoś wymierną korzyść,
- mieszkańcy muszą poczuć, że pewne działania się opłacą,
- propozycja promowania gmin, które wywiązują się z działań proekologicznych – bonus z realizacji ambitnych zadań i dostosowania do wymogów – dodatkowe finansowanie ze środków Województwa Małopolskiego np. na budowę kanalizacji.

24. Ewa Lutomska – Wiceprezes Zarządu Krakowskiego Alarmu Smogowego,

Wnioski:

- oprócz zamieszczenia obowiązku wywiązywania się z przeprowadzenia kontroli zgłaszanych przez ekointerwencje należy określić czas kontroli od zgłoszenia interwencji, nie może on wynosić ponad 12 h, ale max 2 h, wówczas odchodzi problem pobierania próbek, gdyż istnieje możliwość określenia czy nastąpiło spalanie odpadów czy też nie,
- im szybciej będziemy usuwać kotły na paliwa stałe tym mniej kontroli trzeba będzie przeprowadzać,

25. Katarzyna Konewecka - Hołój – Radna Gminy Kocmyrzów - Luborzyca, Prezes Stowarzyszenia Piękne Anioły,

Wnioski:

- zaproszenie do Rady środowiska medycznego np. kardiologa, pulmonologa,

- raz, dwa razy w roku spotkanie edukacyjne dla mieszkańców z lekarzem – dobitne przekazanie szkodliwości na zdrowie.

26. Tomasz Gromala – Wójt Gminy Lipnica Murowana,

- gminy nie boją się kontroli, są i będą przeprowadzane rzetelnie. Problem występuje jedynie ze strażą gminną. Potrzeba zabezpieczenia odpowiednich środków na te działania,

- problem nie jest związany tylko ze spalaniem śmieci. W gminie Lipnica Murowana związany jest on z jakością węgla.

Ad 4)

Pan Tomasz Urynowicz – Wicemarszałek Województwa Małopolskiego na zakończenie wspomniał o rankingu gmin, który cały czas jest tworzony i podejmowane są próby wcielenia go w życie. Dla gmin, które są liderem jest to z pewnością budujące, że to właśnie dzięki wspólnym wysiłkom i właściwym postawom ekologicznym następuje poprawa jakości środowiska, a w konsekwencji korzyści w postaci dofinansowania do projektów. Znane są rezultaty, które gminy przejmują rolę liderów, a które znajdują się na końcu listy. Będzie istniał okres przygotowawczy, lecz niektóre projekty są już tworzone pod wspomniany ranking, np. małopolska infrastruktura rekreacyjno-sportowa - zwiększone dofinansowanie wprost uzależnione od większych działań na rzecz ochrony środowiska. Jeżeli ranking da się przełożyć na jedną z wytycznych dla samorządu województwa, zgodnie z zapisami prawa to będą poszukiwane możliwości wdrożenia.

Pan Tomasz Urynowicz poinformował także, że w tym roku zostanie uruchomiony po raz pierwszy konkurs grantowy dedykowany tworzeniu lokalnych stowarzyszeń na rzecz ochrony środowiska. Wspomniany fundusz poprzez mieszkańców ma wywierać presję również na samorządowców. Pan Marszałek poprosił o włączenie się w promocje programu grantowego, który jest przede wszystkim po to, aby energię od dołu na rzecz ochrony środowiska wykorzystać i spożytkować dla dobra wszystkich.

Ponadto, Pan Tomasz Urynowicz - przewodniczący Rady ds. EkoMałopolski podkreślił, iż ekointerwencje, które zostały przywołane na posiedzeniu Rady przynoszą efekty. W ubiegłym tygodniu pojawiło się 50 nowych zgłoszeń. Nastąpił chwilowy problem z realizacją kontroli przez WIOŚ, ale sprawy zostały wyjaśnione i przestoje nie powinny mieć miejsca. Planowane jest, aby procedura ekointerwencji znalazła się jako oficjalna procedura w programie ochrony powietrza, podobnie jak zapis o ekodoradcach. Pan Tomasz Urynowicz zaznaczył, że w województwie małopolskim znajdują się nie tylko liderzy w kwestii ochrony środowiska i z tym należy sobie poradzić poprzez m. in. presję związane ze skuteczną kontrolą. Dzięki zwiększonej liczbie ekodoradców urząd ciągle podejmuje działania

edukacyjne czy informacyjne. Podobnie jak WFOŚiGW. Trwają starania o dodatkowe środki finansowe. Natomiast jeżeli gmina nie będzie aktywna oraz nie będzie brała udziału w projektach to pojawiają się wymagania i brak pobłażliwości. Pan Marszałek na zakończenie podziękował wszystkim za przybycie i wspólną walę na rzecz ochrony środowiska. Termin zgłaszania uwag do zaprezentowanego projektu programu ochrony powietrza trwa do 24 stycznia 2020 r. Jeżeli zaistnieje potrzeba zorganizowania dodatkowych konsultacji oprócz tych zaproponowanych przez urząd, Pan Tomasz Urynowicz również zaznaczył, że istnieje taka możliwość.

PROTOKOŁOWAŁA:

Aneta Borkowicz

PRZEWODNICZĄCY:

Tomasz Urynowicz
Wicemarszałek
Województwa Małopolskiego
Tomasz Urynowicz

Załącznik:

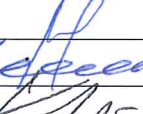

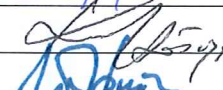

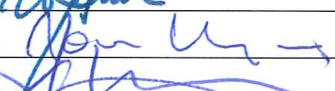
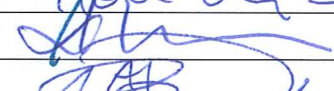

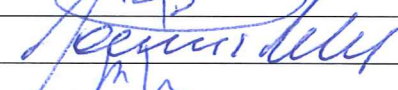
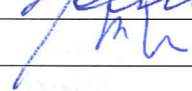
1. Lista obecności

Kierownik Zespołu
Polityki Ekologicznej
Kinga Dulemba
Kinga Dulemba

Zastępca Dyrektora
Departamentu Środowiska
Piotr Łyczko
Piotr Łyczko

Posiedzenie Rady ds. EkoMałopolski – 09.01.2020 r.

Lp.	Imię i nazwisko	Podpis
1	Mauro Młaydec	
2	Tadeusz ARZI	
3	Jadwiga Wojtowicz	
4	Robert Kozowski	
5	Robert Bylica	
6	ANNA BRONIA	
7	TOMASZ ZAK	
8	Jakub Jamróc	
9	WIT SZARIPANDI	
10	Roman Kucza	
11	Jolanta Jit - Wojcicka	
12	Krzysztof Jędrzej	
13	Paweł Szydło	
14	Monika Najbarcz-Dzielska	
15	Ewa Głuchowska	
16	Michał Jankowski	
17	Agnieszka Czerwona	
18	Mariusz Jędrzej	
19	Henryk Okona	
20	JOANNA OPYCHAL-PYLEW	
21	Zbigniew Witkowski	
22	Tadeusz Kopce	
23	Marcin Kozłowski	
24	MARCIN FURTAŁ	
25	MALGORZATA FEDORZAK-GISAK	
26	Tomasz Ciepłowski	
27	Agnieszka Ziemińska-Wojtaszek	
28	Mariusz Waszkiewicz	
29	Anna Kosińska-Dubas	
30	JOANNA MIEGOMIŁ	
31	Robert Górnicki	
32	Jack Rejko	
33	ZBIGNIEW BARTUS	
34	Wojciech Przymusiński	
35	ZAPAT CHMIEŁA	

36	ALEKSANDRA KRALICZYK	
37	TOMASZ OZÓO	
38	Stanisław Boned	
39	NIKTOR CHERANOWSKI	
40	TADEUSZ KRÓLCZYK	
41	Katarzyna Komarowa-Horaj	
42	Krzysztof Węgrówca	
43	ROMAN URZĄDOWICZ	
44	Jerzy Choprowski	
45	Anna Biederman - Zagba	
46	Janusz Kral	
47	Stanisław Kopeć	
48		
49		
50		
51		
52		
53		
54		
55		
56		
57		
58		
59		
60		
61		
62		
63		
64		
65		
66		
67		
68		
69		
70		